

II
2664

CĂTE-VĂ OBSERVAȚIUNI
ASUPRA
FALIMENTELOR

ȘI
ASUPRA STRAINILOR
CE SE NEGUȚĂTORESC ÎN ȚEARĂ

DISCURS

PRONUNȚAT LA 1 SEPTEMBRIE 1893

cu ocasiunea începerei anului judiciar 1893—1894

DE

G. R. I. GOLUMBEANU

PROCURORUL GENERAL AL CURȚII DE APEL DIN CRAIOVA.

CRAIOVA

TIPO-LITOGRAFIA NAȚIONALE RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA

1893.

CÂTE-VĂ OBSERVAȚIUNI
ASUPRA
FALIMENTELOR

ȘI
ASUPRA STRAINILOR
CE SE NEGUȚĂTORESC IN ȚEARĂ

DISCURS

PRONUNȚAT LA 1 SEPTEMBRIE 1893
cu ocasiunea începerii anului judiciar 1893—1894

DE
GR. I. GOLUMBEANU
PROCURORUL GENERAL AL CURȚII DE APEL DIN CRAIOVA.

Biblioteca Confraților
Regională Craiova

CRAIOVA
TIPO-LITOGRAFIA NAȚIONALE RALIAN ȘI IGNAT SAMITCA
1893.

II-
2664.

Onorată Curte,

Iată-ne din nou adunați în acest templu al justiției, unde ordinea socială găsește o protecțiune atât de puternică, unde asupritul află restabilirea drepturilor sale usurpate, unde, cel vătămat pre nedrept o justă reparație obține.

Sacru este acest templu, în care sarcedoții săi îndeplinesc un minister atât de important, atât de bine-făcător, și solemnă este ziua, în care se inaugurează lucrările acelora, ce au o misiune atât de înaltă în societate.

Dar pre cât această zi aduce o vie satisfacțiune celor setoși de a da și a dobândi dreptate, pre atât o regretabilă și dureroasă pierdere ne atinge adânc animele.

Meritosul consilier al acestei Curți, d-l Al. Capitollin, lipsește astăzi din rândurile noastre. Un morb

crud și neindurat ni l'a răpit nouă și familiei lui, pentru a nu se mai întorce. Simpaticul nostru amic și coleg Capitolin a încetat din viață în ziua de 16 August trecut. Simțită mult este pierderea sa și un gol profund lasă disparițiunea lui în sufletul multora.— De o probitate esemplară, de o capacitate juridică vrednică de remarcat, bun, blând și foarte zelos de înalta sa misiune, el a lăsat suvenirile cele mai frumoase, care vor rămâne pentru tot-dé-una adânc gravate în animele noastre.—Magistrații au pierdut în el un simpatie amic și coleg, iar societatea un devotat apărător al justiției!

Fie dar ca atitudinea sa demnă și corectă să serve de model atâtor tineri, ce îmbrățișează cariera judecătorească. Iar noi amicii și colegii săi, aducând un meritat omagiu aptitudinilor sale magistrale, să i păstrăm pentru tot-dé-una o dulce și neștersă amintire.

Acum Onor. Curte, întorcându-mă la datoria, ce mi impune legea pentru solemnitatea acestei zile, am onoare a vă preveni, că împrejurări diverse nu mi-au permis, a vă putea întreține cu un studiu juridic mai amănunțit, așa cum ar trebui, pentru a mă ține la înălțimea acestei distinse Curți. Cu toate acestea voi căuta, a vă vorbi despre *câte-va observațiuni, ce am făcut asupra falimentelor și asupra străinilor, ce se neguțătoresc în țară*, lucruri care de sigur vă interesează și pe d-vastră tot atât de mult ca și pe ministerul public.

Așa dacă examinăm de aproape o lucrare a Ministerului de Justiție: «*Tabloul sinoptic al falimentelor*» pre primii cinci ani de la revisuirea codului nostru comercial, cu surprindere constatăm, că la noi falimentele nu sunt rezultatul unor nenorociri neprevăzute sau al unor întreprinderi, care de și bine conduse, totuși n'au isbutit. Falimentele la noi putem dice că mai toate se datoresc unei vine; iată pentru ce în tot falimentul constatăm o bancrută.

Dar partea, ce ne isbesce mai mult și pre care eu mai ales voesc, a o semnala, este, că observând numărul falimentelor după naționalitatea comercian-

tului, găsim că dintre faliiți mai mult de două treimi sunt străini și mai puțin de o trăime de abia sunt români.

Așa notele statistice arată că din 1026 falimente 710 sunt făcute de străini și numai 316 de români.

Negreșit țifrele acestea sunt cele constatate într'un mod oficial, căci deosebit de cele arătate, câte alte mai multe falimente chiar nu le arangiază străinii pe sub mână?

Dar acesta nu e tot, dacă comparăm numărul falimentelor cu numărul firmelor comerciale în primii cinci ani de la revisuirea codului, observăm ceva și mai isbitor.

(Tabloul sinoptic elaborat de Ministerul Justiției, nu conține numărul firmelor, de aceea pentru a putea face o comparație, am fost nevoit de le am adunat eu din cele 5 județe de peste Olt).

Comparând dar numărul firmelor cu numărul falimentelor în cei 5 ani, iată ce constatăm:

	S'au înscris firme		S'au făcut falimente	
	Române	Străine	Române	Străine
In Doljiu	2623	698	26	26
» Mehedinți	1053	440	0	7
» Romanați	844	218	4	5
» Vâlcea	487	95	8	3
» Gorjiu	312	82	0	0
Total	5319	1533	38	41

Adecă din 5319 comercianți români din Oltenia, au făcut faliment 38. Pre când numai din 1533 străini au făcut faliment 41. Comparând dar numărul firmelor cu numărul falimentelor vedem, că în aceste 5 județe, unde nu sunt mulți străini cu toate acestea străinii, ce se neguțătoresc, fac faliment aproape de patru ori mai mult de cât românii.

Ce va fi dar în cele alte părți ale țării, unde numărul străinilor este cu mult mai mare?

Încă ceva de observat și mai alarmant.

În falimentele arătate de tabloul sinoptic aflăm, că din 710 bancrute făcute de străini 72 sunt bancrute frauduloase; adecă peste 10% din falimentele străinilor sunt constatate judecătorește cu vădită fraudă, pre când din 316 bancrute făcute de români numai 10 sunt frauduloase, adecă de abia 3%. Iată dar încă o isbitore dovadă de exagerata rea credință a străinilor, cari ca un contagios morb au pătruns în anima comerului nostru.

Tote aceste observațiuni ne conduc prin urmare la această concluziune, că o bună parte din străini, cari se neguțătoresc în țară, sunt cu totul lipsiți de buna credință atât de necesară în comeriu.

Acești venetici abusând de ospitalitatea, ce li se dă, fac din negoț nu un mijloc onorabil de activitate, ci un fel de manoperă frauduloasă, spre a putea înșela.

Sau cum zice un renumit comercialist, cei mai

mulți din străini sunt cu totul departe de deprinderile modeste și timide ale adevăraților și onorabililor comercianți. Titlul de neguțător pentru dênșii nu mai este recompensa unei îndeletniciri laborioase și grele. O dróia de spirite aventuroase se asvîrle în toate ramurile comerciului și au introdus în toate părțile acea lacomă speculațiune fără rușine și fără frâu, care se semnaléază pre fie-care și cu acele numeroase și blamabile falimente.

Iată adevărata oglindă, în care se reflectă moravurile comerciale ale străinilor, ce se neguțatoresc la noi.

Din relele deprinderi dar al atâtor pribegî venetici comerțul nostru suferă foarte mult, iar creditul piețelor noastre, mai ales în afară, este atât de compromis și acesta numai din cauza lor.

Prin urmare societatea mai mult de cât ori când este astă-și interesată, a lua urgente și energice măsuri de preîntîmpinarea fraudei. Ea are nu numai dreptul dar și datoria chiar, a se protege contra străinilor, cari i vrășmășesc comerțul și cu acesta existența chiar.

Și dacă aruncăm o privire retrospectivă în istoria comerciului nostru, vedem îndată, că nu e acum întâia oră, când străinii au primejduit comerțul român. Energicile măsuri luate în vremuri contra străinilor de către înțelepții domni Alexandru cel bun, Mircea, Petru Rareș, Ștefan Racoviță, Grigore Ghica și alții; alungarea în mai multe rânduri din țară a tot

felul de străini, toate acestea constituiesc o temeinică dovadă, că străinii tot de-una ne au voit răul.

Așa în secolul 15 găsim că Mircea în Muntenia și Alexandru cel bun în Moldova, vedînd pericolul cu care străinii amenințau comerțul nostru, au făcut un așezămînt, prin care dispuneau ca numai românii să aibă dreptul de a face comerțul cu mărunțeaua, adică numai românii puteau vinde pâine, carne, vin, miere și alte lucruri de manufactură, etc. Iar străinii nu puteau face de cât negoț cu rădicata și acesta după ce mai întâi ar fi obținut voce, de a deschide prăvălie¹⁾.

Trecînd la secolul 16, Petru Mircea Schiopul, după ce încheie cel d'întâi tratat de comerț cu Elisabeta Regina Angliei, căutînd a protege comerțul și în năuntru, vedu că străinii și mai ales evreii din țară dau lovituri de mörte comerciului român. De aceea hotărî să i isgonéscă din țără, iar în darea de sémă către adunarea generală compusă din boeri și mai mulți neguțători, iată cum justifică el acea violentă măsură:

«În sfârșit să vă fac cunoscută isgonirea jidanilor din țara noastră, nu din singurul meu bun plac, ci din pricina desnădăjduirii neguțătorilor noștri, cari și perd timpul la hotare, așteptînd sosirea cumpă-

¹⁾ Vezi archiva istorică de Hasdeu și vechile instituțiuni române de I. Brezoianu.

rătorilor de vite. Pre când jidaniî trecând pre alăturea, aduc la noi postavuri leşesci, le desfac, cum-pără şi scot vite din ţeră, lăsând pre neguţătorii noştri de la hotare cu buzele umflate. Ca să se derapine neguţătorii noştri, una ca acésta nu o putem îngădui». Iată pentru ce jidaniî au fost alungaţi din ţeră¹⁾.

În secolul al 17-lea apoi găsim înfiinţate corporaţiunile. Comercianţii şi industriaşii erau împărţiţi în 28 de corporaţii, iar fie-care corporaţie avea stărostia ei, adică consiliul său de disciplină şi nimeni nu putea eserece vre-un comerţ sau industrie, fără a obţine mai întâi autorisaţiunea starostiei, care datore era să se asigure de la început de moralitatea şi capacitatea comerciantului sau industriaşului. Apoi aceste starostii aveau chiar dreptul, de a opri să mai facă negoţ sau industrie pre acei ce nu se purtau bine în daraverile lor. Cu chipul acesta veneticii de aiurea nesciuţi şi necunoscuţi, de o moralitate îndoişă erau respinşi, de a face negoţ sau industrie în ţară, ori şi dacă unii isbuteau de se strecurau, îndată ce dau dovezi de nepricepere în meşteşugul lor, sau vindeau marfă falsă şi proustă, îndată erau opriţi, de a 'şi mai eserece profesiunile.²⁾

¹⁾ Vezi archiva istorică de Hasdeu.

²⁾ Vezi condica de socoteli a lui Const. Brâncoveanu şi vechile inst. rom. de I. Brezoianu.

În secolul 18, dăm de aşezământul domnului Moldovei, Vodă Grigore A. Ghica. Acesta vedând «că mai ales jidaniî nu respectau contractele de arendare cu proprietarii, vedând că locuitorii ţeranî rămâneau totdeauna dator după băuturi la evrei, căci jidaniî arendaşi sau cârciumari, zice documentul, ca nişte înşelători ce sunt, încarcă şi năpăstuesc mai mult cu îndoit şi întreit de cât au să ia, săracind ast-fel pe ţeran. Vedând apoi, mai adaogă documentul, că jidaniî aceştia fiind ómeni săraci, fără capital, năzuesc la tot felul de mijloce, spre a putea prin înşelăciuni să-şi agonisescă traiul». Pre aceste puternici temeuri Vodă Grigorie Ghica, a oprit pre evrei, a mai lua cu arendă moşii, cârciumi sau hanuri. Acest aşezământ apoi a fost menţinut de Vodă Gr. Ghica şi în a doua sea domnie, a mai fost confirmat în fine şi de urmaşii săi Const. D. Muruzi şi Alexandru Const. Mavrocordat, care dând evreilor dreptul, de a locui numai prin târguri, zice în documentul său, că a luat acésta măsură «pentru că jidaniî nu 'şi țin viaţa de cât din vicleşugurile şi năpăstuirile, ce fac locuitorilor».¹⁾

Dar pre lângă măsurile, ce se lua în Moldova, tot în secolul 18 vedem şi pre Stefan Racoviţă, domnul ţerei Românesce, care alarmându-se de năvălirea atâtor străini, ce ne periclita nu numai comerţul dar însăşi naţionalitatea, acest înţelept domn a luat în-

¹⁾ Vezi archiva românească a lui Cogălniceanu.

II. 2664.

dată măsură, de a interzice mai multe drepturi civile străinilor șezători în țară.

Și iată cum se exprimă el în așezământul său :

«Vedând năvălirea a mulțimei de străini în țară, uni cu neamul sciut, alții proști și nesciuți, uni fără meșteșuguri iar alții cu meșteșuguri, dar cei mai mulți goniți din patria lor pentru mai multe feluri de răutăți și blestemății ce făceau acolo, uni însurați în țările lor și apoi se mai însoră și aici cu fete de pământeni și de boeri, apucând chiar la dregătorii, cari nu sunt de obrazul lor, lucru ce vatamă interesele pământenilor. Pre aceste temeiuri hotărâm :

«1). De astă-zi înainte nici-un străin să nu se mai însore cu vre-o pământencă, și 2). Străinii nu vor mai avea dreptul de a cumpăra moșii, case, vii, prăvălii și nici-un nemișcător. Iar cei ce nu se vor astimpăra vor fi isgoniți peste graniță, cu femeii cu tot și averea lor se va lua pre séma Domniei.¹⁾

În fine chiar în secolul 19, guvernul Moldovei, la 1835, speriat de năvălirea atâtor străini și mai ales evrei, cari puneau mâna și cuprindeau mai tot comerțul în paguba neguțătorilor români, în acel timp guvernul Moldovei, se vedu nevoit, a publica din nou vechiul așezământ, care oprea pre evrei, de a lua cu arendă moșii, hanuri și cârciumi. Apoi s'a dat ordin

¹⁾ Vezî magazinul istoric de Laurian și Bălcescu.

tuturilor autorităților să nu legalizeze nici-un contract de asemenea natură, când arendașul ar fi fost evreu.¹⁾

Străinii însă au rămas atât de tenaci în relele lor obiceiuri, în cât chiar legile de astă-zi, cari de altfel sunt de o regretabilă indulgență și tot împedică pre uni din ei, a ține cârciumi și hanuri prin comunele rurale.

Iată prin urmare cât de multe și înveredate probe avem, că tot de-una străinii nu numai n'au iubit dar au dat lovituri de mörte comerțului nostru.

Și apoi nu numai singuri noi ne am speriat de pericolul cu care străinii de rea credință ne amenință. Sunt chiar alte State și State mari cari au început a se închieta de starea noastră comercială.

Așa acum 11 ani, s'a vădut o circulară a Ministerului de comerț, din Berlin, adresată către camerele de comerț din Prusia, prin care Ministerul sfătuia pre fabricantii Germani, de a se feri de afaceri cu România, «fiind-că de la un timp încoace, zice circulara, situația a devenit nesigură».

Și de unde putea veni ore acea îngrijitoare stare a piețelor noastre, care atrăgea atențiunea și a altor State?

Lucru se esplică ușor: Mulțimea falimentelor frauduloase la noi, unele declarate, iar cele mai multe clandestine, a speriat totă lumea. Și în adevăr obser-

¹⁾ Vezî despre acesta Monitorul administrativ al Moldovei și vechile inst. rom. de I. Brezoianu.

vându-se atunci de cei interesați numărul falimentelor, s'a constatat că în interval de 12 ani, până la 1882, numai în Iași, se declarase 206 comercianți faliti. Și dacă voiți, a ști de ce naționalitate erau acei faliti aflați că din 206, 198, erau evrei și numai 8 erau români.¹⁾

Iată dar cine a compromis tot-deuna creditul piețelor noastre în străinătate, iată cine sunt aceia cari au dat acele zdrobitoare lovituri comerțului nostru, de care s'a alarmat până și Ministrul Prusian.

Fabricanții străini și guvernele lor negreșit se uită numai la localitate, pre ce piață se întâmplă cele mai multe fraude și ia măsuri de apărare, fără a distinge dacă naționali sunt cei culpabili ori veneticii ingrați, cari nu trăesc de cât din înșelăciuni, cum zicea odinioară bunul domn al Moldovei, Vodă Grigore Ghica.

Dacă dar de la început și până în zilele noastre mereu străinii dau dovezi de cea mai mare ingratitude, de o învederată rea credință și ne periclităză interesele noastre cele mai vitale, apoi neapărat că avem tot dreptul de a ne gândi la apărare.

De aceea dar având în vedere constatarea și descrierea falimentelor, ce statistica noastră comercială le exprimă cu atâta claritate prin termenii numerici chiar;

¹⁾ Vezi ziarul Românul, din 29 Sept. 1882 și vech. inst. rom. de I. Brezoianu.

Având în vedere cruda experiență, ce istoria ne-o dovedesce, că țara a făcut cu veneticii, ce s'au amestecat în comerțul român.

Pre aceste puternice temeiuri cred, că e timpul ca legiuitorul să-și îndrepte de aproape vederile asupra acestei îngrijitoare stări de lucruri. Să caute, a lua cât mai îndată pentru comerțul român măsuri de legitimă apărare, contra relei credințe a străinilor.

Odată semnalată această stare de lucruri să ne întrebăm dar, care ar fi mijlocul de a combate acest rău?

S'ar putea zice, că falimentele de tot felul se încuragiază astăzi din cauza legii comerciale, care e prea indulgentă și care oferă falitilor multă înlesnire, de a impune creditorilor ori-ce învoire. Cu alte cuvinte, dacă legea comercială s'ar face mai aspră cu falitii, acesta ar intimida și ar opri pre mulți, de a pregăti cu bună știință falimente frauduloase.

Negreșit că o atare modificare a legii ar fi un mijloc foarte bun, mai ales că este general.

Eu însă din cauză că într'un scurt discurs de solemnitate nu pot avea timpul necesar, a desvolta o asemenea complicată materie, mă voi mărgini a semnală un alt mijloc de îndreptare mai ușor de tratat și relativ numai la o parte din neguțătoria după piețele noastre, relativ la străin.

Iar punctul la care voi căuta să mă opresc este

unul din mijlocele preventive, adică de a împiedica de mai nainte răul.

Și în adevăr, onor. Curte, cunoscut este, că a lua măsuri la timp ca răul să nu se întâmple, este a feri societatea de ori-ce vătămare, de ori-ce prejudiciu. Pre când a se mărgini numai la pedepsirea delic-tului, este a constata un rău deja suferit și de multe ori reparațiunea sau înfrânarea infracțiunilor de a-cea speță, ori nu se poate obține de loc, pentru că faptul nu se poate dovedi, sau că de și se dă ore-care satisfacțiune, acesta vine când prea târziu când insu-ficientă chiar. Prin urmare este cert, că mijlocele pre-ventive sunt mult mai eficace de cât cele represive.

Și care este acel mijloc preventiv contra relei credințe a străinilor :

Onor. Curte, de și comerțul este de dreptul gin-ților, de și prin urmare trebuie, a se acorda tuturilor libertatea comerțului, totuși când avem a salva co-merțul nostru de o lovitură atât de gravă și un pericol atât de mare, ce îi pricinuesc străinii, în a-semenea împrejurări societatea nu poate merge cu ospitalitatea și liberalitatea până a se ruina. Ea tre-bue să ia măsuri urgente și eficace pentru a se a-păra. Și dacă astă-zi grație civilizațiunii în care trăim, nu se poate recurge la mijlocele violente de odinioară, cu toate acestea ore-cări garanții de moralitate și ap-titudine comercială are tot dreptul societatea, de a

le cere prin anticipație de la străinul, care vrea să se neguțătorească în țară. Așa spre exemplu, străinul când voesce a face comerțul la noi și să presintă a i-se înscrie firma, pentru-ce n'ar fi el îndatorat, a presenta trib. un certificat dat de autoritatea locului de unde vine, prin care să constate atât moralitatea și capacitatea lui cât și mijlocele pecuniare de cari dispune? Să dovedească străinul cine e și de unde vine, cum a trăit el în țara lui, fost'a om de onóre și de bune moravuri? Cu ce s'a ocupat el și în ce ramură s'a specializat, condus'a el bine afacerile lui, făcut'a sau nu vre un faliment? fost'a certat de judecată și de ce capitaluri dispune? — Iar Trib. în urma dovedilor prezentate, examinând toate acestea și convingându-se, că străinul presintă garanțiile ce-rute, pentru a întreprinde comerțul voit, să'i înscrie firma, cu alte cuvinte să'l autorizeze, a se neguțători la noi. In cas contrariu însă când străinul nu va sa-tisface aceste îndatoriri, să fie respins de la acest avantaj. Cu chipul acesta de la început fugarii și vagabonzii, escrocii și certații de judecată de prin alte țări nu vor mai avea curagiul, a veni să se amestece în sufletul comerțului român, iar țera noastră ar fi ferită de la început și pentru tot dé-una de atâți óspeți ingrați și foarte periculoși chiar.

Acastă măsură apoi ar folosi chiar și străinilor. Și în adevăr admițându-se în comerțul român

numai străinii onești, activi și cu mijlôce suficiente, acésta ar stabili în favôră-le o încredere mai mare și o considerațiune distinsă. Ar face în fine ca relațiunile dintre cetățeni și străini să fie din ce în ce mai strânse, lucru ce ar folosi și de o parte și de alta.

Și cu asemenea dispozițiuni preventive să nu se pretinde, că s'ar atinge vre un drept câștigat. Mai întâi că în contra lucrurilor de ordine publică, cum e combaterea fraudei, nimeni nu pôte avea drepturi câștigate. Dar afară de acésta art. 11 c. c. a prevădut de la început, că de și străinii se bucură de aceleași drepturi civile ca cetățenii, însă ei pot fi lipsiți prin anume legi de mai multe din aceste drepturi. Prin urmare, când e vorba de ordinea publică și de viața comerțului nostru atât de periclitat, orî ce măsură preventivă e bine luată. Cu alte cuvinte restricțiunile relative la libertatea comerțiului, ce s'ar impune străinilor neonești, pre cât sunt de necesari, pre atât sunt și legali.

Și apoi luându-se măsurile propuse nu ar fi acestea primul cas, când legiuitorul nostru modern, ia dispozițiuni de protecțiune și garantarea comerțiului contra persónelor, ce l'ar putea vătăma. Așa legile noastre afară de împedecarea de la comerciu a ómenilor de o vedită rea credință cum sunt interdicțiunile penale (veđi cod. com. și pen.), dar pre lângă aceste prohibițiuni a mai declarat într'un mod formal atâtea alte

incompatibilități pentru comerciu. Așa funcționarii administrativi, magistrații, militarii, avocații, etc. aceștia sunt opriți, de a face comerciu, nu pentru că comerțul ar injosi pôte prestigiul funcțiunilor ce ei ocup, dar mai ales pentru adevăratul motiv, că acești puternici funcționari ar putea abusa de autoritatea de care dispun, în daraverile lor comerciale, ceea ce ar aduce un însemnat prejudiciu comerțiului.

Apoi dacă legiuitorul s'a temut de acești ómeni aleși și atât de sus puși în societate și i a oprit, în interesul comerțiului, de a se neguțatori, cum n'ar avea dreptul să pună o carantină contra atâtor venitici, nesciuți și necunoscuți, cari nu de vre o plăcere părăsesc căminurile lor. Ceî mai mulți afară de puține excepțiuni, dacă ar fi ómeni de bine și ar avea vre o valôre personală la ei, ar rămâne în țerile lor, ar putea găsi mijlôce de existență și pre acolo. De ce s'ar expune singuri la accea grea pedépsă a expatrierii? — Negreșit dar, că cei buni rămân tot dé-una pre la vetrele lor și numai cei declasați pribegesc de parte de patria lor, pre care de sigur nu o onorează.

Este dar și drept și legitim, a se pune restricțiuni libertății comerțiului pentru acei străini, de a căror onestitate și bună credință avem dreptul a ne îndoi.

Și să nu ni se aducă vină, că am fi prea egoiști. Legile noastre existente dau o viă dovadă de ospitalitatea, ce dăm noi buiilor străini. Așa constituția

declară formal că primesce cu grabă și mulțumire în sinul cetățeniei române pre toți străinii distinși, cari aduc un talent remarcabil, cari fundează o industrie însemnată în țară, ori cari stabilesc la noi o importantă casă de comerț. Pe acești străini, oameni de bine legile noastre i scutesc de ori ce stagiuri și pe dată, decât doresc i fac cetățeni. Unde dar este egoismul nostru? Primim cu sufletul și anima pre străinii cei buni, dar tot așa trebuie să ne ferim cu orore de atâtea lăpădături odioase și infecțioase, ce năpădesc peste noi din toate colțurile lumii.

Să nu ni se pretindă apoi nici a ne potrivi cu cele alte State mari ale Europei. În Statele mari străinii cad ca o picătură într'un Ocean, unde se pierde, fără a se mai putea recunoaște. Pre când la noi, cum țara e mică o picătură de otravă ajunge pentru a învenina întregul corp. Dar când ne gândim în ce proporțiuni exagerate au năvălit peste noi străinii, avem tot dreptul, a ne alarma și a recurge la tot felul de mijloace legale, spre apărare.

S'ar putea obiecta însă, că menționatele măsuri ar putea de ocaziune la dificultăți internaționale.

Dacă vom observa, că cei mai mulți comercianți străini de la noi fac negoț mai ales cu manufactură și de vom ține compt că totă această marfă o aduc pe credit mai ales de la fabricanții și comercianții mari din străinătate, vom vedea că obiecțiunea de

mai sus nu poate fi fondată. Și în adevăr, dacă luăm măsuri contra străinilor celor răi, de a nu 'i mai primi pe piețele noastre, prin acesta ne apărăm nu numai pre noi, dar ocrotim și pe fabricanții străini chiar, cari adesea sunt înșelați de acești improvisați comercianți. Negreșit cu asemenea măsuri preventive nu vom mai vedea, cum se întâmplă adesea astăzi la noi, atâți străini cari 'și încarcă pe credit magazinele cu cantități enorme de marfă, pe care în urmă se grăbesc să-o desfacă cu ori ce preț. Apoi după ce pun mâna pe bani, îndată propun fabricanților învoiriile cele mai ridicule, amenințându-i chiar de a nu le mai da nimic, decât nu ar accepta ce li se oferă. Ce poate fi dar mai scandalos de cât acest mijloc de fraudă, pre care 'l utilizează atât de des străinii la noi?

Cu expusele măsuri preventive însă, de a nu se mai primi în comerțul nostru străini de o moralitate îndoișă, nu numai dificultăți internaționale, nu am putea avea, ci din contră, relațiunile noastre comerciale s'ar mai mări prin buna credință a piețelor noastre. Fabricanții și comercianții mari din străinătate, nu s'ar mai vedea înșelați de atâți excroci venetici, cari se neguțătoresc la noi. Creditul nostru s'ar mări și cu chipul acesta prosperitatea comerțului nostru ar fi asigurată. — Deci obiecțiunea dificultăților internaționale nu este de loc fondată.

De aceia dar, având în vedere crudele lovituri, ce comercianții străini de la noi dau comerțului nostru;

Având în vedere că réua lor credință în toți timpii a fost persistentă și învederată;

Punând totă atențiunea la elocința cifrelor statistice celor mai recente și căutând a veni de aproape în ajutorul intereselor noastre comerciale, concludsiunea la care nevoiți suntem de a ajunge este negreșit acesta:

Să se pună restricțiuni libertății comerțului, pentru străini. Să li se impună acestora datoria a dovedi de la început moralitatea, capacitatea și mijlocele lor, de a face comerț. Și aceia cari vor putea îndeplini aceste condițiuni, tribunalul apreciând să-i autoriseze, a se neguțatori, să le înscrie firmele. Iar aceia despre a căror onestitate și aptitudine se va îndoi, pre aceștia să-i respingă fără cruțare, ca periculoși și vătămători comerțului nostru.

Societatea nu poate merge cu ospitalitatea pentru străini până a se sinucide. Acei îndrăsneți venetici, cari din toate părțile alerg la noi atât să ne înșele cât să și înșele în numele nostru, aceia nedemnii să fie declarați de avantajele comerțului român.

Iată, Onor. Curte, observațiunile și vederile mele asupra falimentelor, cu onoare dar le supun și la binevoitoarea d-văstre aplecare.

Terminând, urez tutulor celor ce luptă pentru drep-

tate și adevăr, putere și prosperitate în lucrările lor.

Trăiască România!

Trăiască Augusta și glorioasa noastră familie domnitore!

Trăiască și înflorască comerțul român.

Biblioteca Centrală
Regională Craiova

